Ն 7011 1895 ՄԱՅԻՍ 6/18 ՇՈՒՐԱԲԱԹԻ 36ՆԱԾՐ ՍԷՆԷ ١٣١٢ ՋԻԼՔԱԴԷ ٢٣ Ն. 7011

Մանզումեի Էֆքիար

منظومهٔ افکار
صاحب امتیازی و مدیر مسئولی
فردینت یانوسیان
مطبعه سنده در باب عالی جاده‌سنده ٣٦ نومرولی دائرهٔ مخصوصه‌در

ԱԳՈՆԷ ԳԻՏԷԼԻ
Սուլթանալտ Իչին 80 40
Ինչիրա Իչին 100 50
Սանիպի Իսիլեազ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՑԺ ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Մանդան Էֆ Իսթիքլալ
Գալաթա Ալի Ճանտարկինտ Ն. 36

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Grand' rue de la S. Porte, 36

30 ԲԱՐԱ 30

ԱՉԳԱՑԻՆ

Գու կիւն Ռուսիա իմբերաթորու հազրէթլէրինն եէվրը վէլատէթ-լերի միւնասէպէթի իլէ, Ամէն. Սրբազան Պատրիարք հազրէթլէրի Թարաֆընան Գէր. Փոխանորդ Հայր Ռուսիա սէֆարէթխանէյինէ կիտէրէք, բէսմը թէպրիքի արդու իյիա իտէմէք տիր.

Ցնտեամական խորհուրդ Թարաֆընան Քաթրիկխանէյին 1895-97 թէնէլէրինէ պիւտժէլէրի պունանան ապտէտ քաղ. Ժողովա Թագտիմ օլունմուշ իսի. Զարչէն պիր կիւնիւ իբթիտա իսէն քաղ. Ժողովտա մեզգիւր պիւտժէլէրի թէտարիգ իմէք իւզրէ Սանէկեան Մկրտիչ, Համբարձումեան Պասնիկ էվ Գայթանեան Մինաք էֆէնտիլէրտէն մուրէքքէպ պիր գոմիսիոն թէշքիլ օլունմուշ տուրմ. Քէնտ Ս. Փրկիչ խասթախանէսի ատխիլի մուտիրլիյնին մէմուրիյէթլիտէն չըգարըլը խասթախանէ հոգարարձութիւնունուն էվրմիշ օլան գրաթրթատան պիլ իսթիխպար, խասթախանէյին տախիլի ընդամենամէսինին 1170նի մատտեսի ահբամանա թաթպիզէն մէմուրիյէթը մեզգիւրէնին, թէնբիպէլի էվ վալիւվաթլա պիր հէքիմին եօհտէսինէ թէվտի օլունմասընը, խասթախանէ Հոգարարձութիւնունա թավսիյէ էթմէկէ գարար վերմիշ տիր.

ՎԻՃՏԱՆ

Վագբա միլլէթճէ իլերտե, տե կիւ այրը այրա չգխսլարը, իլա ումոյմուն մէնֆաաթընը արամաղլերդ, էվ պունտ ինճրա իսէ պիլմէք իչին տախի էկէր ֆաբրէտէսիզ մէմուրլար վար իսէ, արթըզ գրամէթլէրինի պաչգա մահէլտէ արամալարընը խապէր վիրմէլիդիզ լաքին ինսաֆ էվ վիճդան նրտա չ եէնի պիր չէյ եարմըզ օլմազլըգ նէրէյէթիյլէ բաֆա գոեարագ, գուրուլար եանընտա եաշլարը տախի եագարճաքընա, պէյա թէօհմէթ էվ պիրա գաֆա. հաթ եօլ վերմէքլիկիմիզ ասլա հարիզ օլմազ, գիրա վազիֆէսինէ գուսուր իտէնլէր հագգընտա միա ճազաթ նէ գատար էլգէմ իսէ, վազիֆէսինի թանրեանլարա հագգընտա միքէֆֆաֆ տախի օլգատար էլգէմ տիր.

Գու կիւնլէրտե Փրկիչտե, վիճատանընզճա պագը հայլէր վոգոժա կէլտիկինի էվ կէլէճէկինի մա թէ եոքուֆ էյիթ մէքտեեիդ.

ԳԱՆՏԻՏԱ

Գու կիւնլէրտե միլլէթիմիզճէ էհմիյէթի սէրքեար օլան մէսէլէ Սիս կաթողիկոսու ինթիխապը մեսէլէսի յիր, նասըլ քի վազգմ կէլէն ինթիխապը իբրասընա նէզարէթ իթմէք իսդրէ, ցով հանանէսեան գնբ. Գրիգորիս Սրբազան Բաթրիգխանէ թաքաֆընան, թալիմաթը միւգթազիյէնէր համիլ պուլունմուդու Հալտէ Ազատանա կէնտերիմիզ տիր, էվ մահէլլի մեզգուրա վասբ օլոնմուդունտա պիւեուք հիւրմէթլէրիմէ գրապուլ ծլուենտուդու դազէթալարտա օգունմուշ տուր, տիմէք տիր քի, ան գաբիպ մեզգիւր ինթիխապ իճրա իտիլեճէք տիր. պէթթապի հէրքես քիմլէր ինթիխապ օլգանհազրընա քարը չէճմ իլե պէքլէմէքտե պիր.

Սիս թեմի էհալիսինին քարդու վէ նէյէտէթինին գանդի Սրբազան հազգընտա թէքրարքիմ իթմէքտէ օլմասընը պիլմէտիկիմիզդէն, մեզգիւր Ազգուա Գուրաա Առաջնորդու Գէր Թարթողիմէոս Սրբազան Զամիչեանընն հեր ճիհէթլէ հեմ մինասիպ վէ հեմ տէ մէդգթէնիր գտուդունու պէեան իսէրիգ.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանի Ազգային Պատրիարքարանի

Բնիկ Աբրակերցի, էքմէքճեան Համբարձումի որդին Յակոբ, որ մայրաքաղաքս պանդխտած էր, չարաթէ մը իվիր անյայտացած է. Ցիշեալն գրեթէ քսանսուն և երկու տարեկան է, միջահասակ, կը, անձնարարուի Աբգար Ազգայնոց, որ եթէ երբէք յիշեալ ազգայնոյն ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին որևէ տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս իմաց տալ ի գիտութիւն.

Պատրիարքարան Հայոց
Կ. Պոլիս Դուռ-գարու
4 մայիս 1895

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յառաջիկայ հինգշաբթի օր, Տեառն մերոյ Ս. Համբարձման տօնի առթիւ, Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք հայրը հանդերձեալ հանդիսաւորութեամբ Ս. Պատարագ մատուցանել է Ս. Փրկչի մատրանը վանքի հոգւոյ տուն հանգուցեալ մեծանուն հիմնադրի նոյն Ազգային հաստատութեան և այլոց բարերարաց, և այս առթիւ մինթարեալ հոգեւորապէս հաստատութեանց հարիւրաւոր պատանիներն.

Զայս ի գիտութիւն ծանուցանելով. (Կնք.)

4 Մայիս 1895

Մանչք. — Հոգարարձութիւնս բարեպաշտ ժողովրդեան դիւրութեան համար երկաթուղայ տնօրէնութեան հետ բանակցելով, նշանակած է նոյն օրը հետեւեալ կառախումբերն հիւանդանոցիս պարտէզն առջեւ կեցնել.

Ըստ Ցերուպացւոց			Ըստ Թրքաց	
Թիւ	Ժամ	Րոպէ	Ժամ	Րոպէ
16	8	56	1	33
18	9	30	2	7
22	10	30	3	7
24	10	56	3	33
26	12	—	4	37

Վերադարձեալ հինգ կառախումբերն զատ, 20 կառախումբ եւս կայ, որք մինչեւ երեկոյ Սիրքէճիէն կելլեն և կերթան մինչեւ Եսի-գուլէ, իսկ երեկոյին մինչ գիշերուան ժամը մէկ գրեթէ ամէն կէս ժամը անգամ մը Պոլիս եկեալ, հասալ Եսի-գուլէէն պիտի մեկնին կառախումբեր.

ՏԱԼԻԼՈՅԹԵԼ

Տիւնքի ճիւմա կիւնիւ սէլամլըգ բէսմի համիտիյէ ճամիսինտէ իճրա օլունմուշ. էվ բէսմը մեզգիւրիւ թէմաշա իմմէք իւզրէ, հազրը պուլունան պագը էճնէպի մեէմուրին էվ միւթէպէրանը հագարընտա պիլմասընա իլթիֆատը Բաթիշահի իպպալ պուլբուլմուշ տուր.

ՐԷՍՄԻ. — Սաեէի գուարեթվաեէի հազրէթի Ալատիշահիպէ խուտավենտիկեար է ենգարե Մամուրէթ իլ Ազիզ Հալէպ, Տիեարպէքիր, Էրզրում, Ատանա, Սիվաս Թրապիզոն, Պէյրութ, Վան էվ Գասթամունի. վիլաեէթլէրինտե ատախի էմիր ատաեիլ պէրքէմալ օլտուղու. մագամը ճէլիլի Սատարէթ սուլթանէ մարբա օլան ֆի 3 մայիս սէնէ 311 թարիխի Ժէլէկրաֆնամէլէրտէն միւսթէսան օլմուշ տուր.

Շրթագ գագասը Լրմէնիլերինտէն Սարգիս իլէ արապաճի Խաչիկի պիլմիանագան ճէրհ իթմիշ օրինի սէնէ կիւրբէրընան պագը էճնէպի վանը լիմիք նամ քիմսէլէր. տէլրտեսթ էվ հազգլարընտա մուտմէլէի գանունիյէ իլթա օլունմագիւզրէ, ախտ օլտուղու մահքէմէյէ թէսլիմ ծլունտուղու, էվ մէճրուհլարը պէրքար թէտավի խասթախանէյէ եամբրելարը, Տախիլիյէ նէզարէթի ճէլիլէսինէ Վան վիլաեէթինտէն մէպուս ֆի 27 նիսան սէնէ 311 թարիխի թէլէկրաֆնամէ մասլինտէն անլաշըլմըշ տուր.

Միւշարիյէյի Բարիս, Գերլին էվ Վիէննատի, տախի զիեարէթլէ ցէրսէատէթէ կէլէճէք էվ պագրատան Հիճազա մաղմէթ իտէճէք իմիշ.

—Սամսնտան Գաֆրատա գատար եաբելմագա օլան չցէ եօլունտուն թէսվիկէսի իճրա օլունմագտա իքէնտքիրինճատէն եաբմագիր հէյքել քէչի էվ Ինսանլունմուշ էվ միւզէխանէի Օսմանի էհ եօլան լմրշ տուր.

Մէզգիւր հէյքել սագալը պիր ատէմի մուսանվիր օլուպ, իւչինճի սարբրատանարընմշ օլան Բոմա էսէրլէրինատէ օլտուղու զանն օլունանօրբ.

—Ֆրանսանըն էսպագ ատլիյէ նազրրը Մ. Տիմվիլ էքսպրէս դամբարընա պագ քէրբէ Բարիստէն չէհրիմիզէ վասըլ օլմուշ տուր.

Բիվանէթէ կէջրէ, Իրանտէվիթ էվ թարաֆընան պիր չէմէնաֆէր ինչասը իչուն, Սուալան համզաթա իմթիհազ վերիլմիշ օլտուղունտան, նազրրը մուշարիլէյհին սէեահէթի իչպու տէմէր եօլունա տիտ իմիշ.

—Ամէրիգա ժէնէրալարընտան օլուպ, Շիգակո սերկիսինտէ Օսմանը էվմէսը վագ էվ թէչհիր իտէն գաթլար հագգընտա բէք չօղ գէլալարդ կէտմէրմիշ օլան ժէնէրալ Գօվոն Շըմիթ Զին, ճարբն, Հինտիսթան, Մարտը մէմլէքէթլէրինի տօլաշարգտան սօնրա պու քէրբէ Իսթամպօլա կէլմիշ տիր.

—Գանքէր Մ. Լէօնիտա Զարլիֆի մարիֆէթիյլէ էվվէլքի չարշէնպէհ կիւնիւ, թէտավիւլ չըգարըլան ըրնթրմ գուրանասընընն իսմիդ միպի թալեպ գուհուր իմմիշ տիր. Վիլաեէթլէրտէն կէօնտէրիլէն մէք թուպլար էհնուզ աչըվամըշ օլուպ, անլէր տախի աչըրպ օգունանգուգտան էվ թաճէպ օլունան մըգտարընը մէճմուա անլաշըլարգտան սօնրա, թաճիպլէրե եիւգտե նէ մըգտար վերիլէպիլէճէկի խաբին իսմիլէճէք տիր.

—Մէքթէպը թըպպիսէի աստէրիյէ էվ միլքիյէ մուալիմին էվ չակիրտանընա տախի, տիւնքի կիւն, Բեազըտխանէ զիեաֆէթը Սէնիլեէ քէչիսէ պուլբուլմուշ տուր.

—Գու կիւն Ռուսիա իմբէրաթորու հաշմէթլու իքինճի նիգոլա հազրէթլէրինին տօղատագլարը կիւնէ միպատիֆ օլմազլա, պէրմիթատ մէրասիմը իհթիրամիյէ իճրա գելընճաճը կիմսէ, սէֆարէթ քիլիսասընընա տէօալար օգունարագ Սէֆիր հազրէթլէրիյլէ սէֆարէթ էվ ժէնէրալ գոնսօլոսխանէ մէմուրլարը էվ սէֆարէթ մահիյէթինէ պուլունան վարբրուն զագրթանը պէօհիք իւնի ֆօրմալարընը լապկա օլտուղարը հալտէ հազրը պուլունաճագ էվ սերասիմը բուհանիյէնին իճրասընան սօնրա, Սէֆիր հազրէթլերի թարաֆընան սէֆարէթխանէ սայնունտա, Բուսիա թէպասը միթէպէրանընդ թէպրիքլերի գապալ օլունաճագ տրը.

—Խրտիվիյէթը Մրսրիյէ բէիսը նուզզարը տէվլ. Նուպար բաչա հազրէթլերինին քէնտիսինի թէտավի չլուն, Գարլսպատ գաբլըճալարընա կիթմէք իւզրէ, կէչէն սալը կիւնիւ Թրիէսթէյէ միթէվճճիհէն Իսքէնտէրիյէտէն հարէքէթ էյլէմէկի մահէլինատէն պէլիրիլմիշ տիր.

—Ինկիլթերրանըն Գաբինէթի զանանանընան 20 գէճէ սէֆինէսին մայիսին 26 նճը կիւնիւ խանէտիր ինէճէկինէ լիմանընա միւվանքյէթի իսէճէկինէ ինթիզար օլունասընը իմիշ. Մեզգիւր ածանամ օլատաք պիր հաֆթա գատարդրուճաղընան, փանքէնտէրիյլէճէ սաքին ինկիլիզ թէպասը մեզգիր ատանամանընը գապուլ զրմընընա, թէմարիքճաճա պունլունմագտա իմիշլէրտա.

—Իսիմիր Մէթրաբօլիտի Վասիլիոս էֆ. Սինոդ ազալըգընա ինթիխապ օլունմուշ իսէ տե էվ մէմուրիյէթլէր մեզգիւրեանի գագապուլ իսէմէճէճկինի պիլմորիմիզ տիր.

—Իրանը Տեմիր նամ չինասը ճէրհ իթմէքլէ մազնուն օլան Արթին էվ Օհաննէս նամ քգխսլարը մեվգուֆ օլունասընընը խապէրալընմըշ տրը.

—Տիւն սապահ չիրքեթին զիկգակ փշլեեն 23 նիսէքտոյու վարբրուն Բաչապազճէսինտէն Եէնիքեօյէ կիմիքիկ էգնատե, վարբրուն գաբատանը տուրտուղու եէրտե պաեըլա գալըրա տիմէնճի տէրճալ գաբատանընը եէրինէ կէչէրէք. վարբրու Եէնի քեօյ խգէլէսինէ էլանաչըրը էվ տէրճալ հէքիմ ճէրդ օլունարագ գաբատանը եօլալարընա տէվամ իտէմէմիշլեր տիր.

ԹԷԼԵԳՐԱՖ

Բէթերպուրկ 15 մայիս. — Գուխարա հաքիմի հազրէթլերի թարաֆընան կէօնտէրիլէն ֆէվգէլատէ սէֆարէթ հէյլէթի՝ հարքէթ էյլէմիշ տիր. Հաքիմը միւշարիլէյհէ վերիլմէք իւզրէ, հէեեթը մեզգիւրեեէ պիր նամէի իմբերաթորի իլէ միւթէվէֆա իմբերաթորուն թասվիրի թէվտի իտիլմիշ տիր.

Թանճա 15 մայիս. — Մարոք ճիվարընընա թէօրէմիշ օլան ասիլէր չօղալմըշ տրը.

Բէյրութ 16 մայիս. — Մոնէմի մեզհէպինին սէրպէսթիֆի իճրասընընա տահր օլան գանուն լայիհասընդն իքինճի մատտեսինտէն մատտասը էքսպէրիյէթլէր գահան մէճլիսինտէ գապուլ օլունմուշ տուր.

Վիէննա 16 մայիս. — Խարբինիյէ նազրը գօնթ տը Գալնոքի տիմիքի կիւն թէքրար իսթիֆա էյլէնուպ, իմբերաթոր հազրէթլերի թարաֆընան գապուլ իսթիմիշ տիր. Իսթիֆանըն գապուլի պու կիւն նարընը ըէսմէն իյան օլունանագ տրը.

Վիէննա 16 մայիս. — Բրուսիա խանէտանը գրալիսինինէն օլուպ, իմբերաթոր Ցրանսնա Ժոզէֆ հազրէթլերինէ՝ Բրուսիա փէյա Մարէշալ Գէլա Մարէշալ Ֆախրի բահէսինին աչէամէքը ֆարիգասը օլան ասահի թէվտի իմիմէք մէմուրիյէթիյլէ Վիէննատէ կէլէն Պրուսովիգ Տուգտասը էվ Բրուսիա ասքէրինին Գէլա Մարէշալ ժէնէրալը բրէնս Ալպերթին չէրէֆինէ, սերայը իմբերաթորիտե չէքիլէն զիեաֆէթ էնանասընտա Իրբերաթոր Ցրանսոյ Ժոզէֆ հազրէթլէրի՝ Իմբերաթոր Վիլհէլմ հազրէթլերի իլէ Միւշարիլէյհ բրէնս Ալպերթի հազրէթլերինին էվ Ալմանիա ասքէրինին աչէրընա պատէ նուշ ծիմուշ տուր.

ԽԱՐԻՃԻՑԵԷ

ԶԻՆ ՎԷ ՃԱԲՈՆ

Զին մէմալիքինտէն, ճաբոնեանը զապթ իթմիշ օլտուղու մահէլլերի թախլիյեէ իտինճէեէ գատար, Ռուսիա վէ Ֆրանսա վէ Ալմանիա հարպ սէֆինէլերինին ագասի շարգ սուլարընտա պուլունմալարը հագգընտա, հիւքիւմաթը մէթպուալարը թարաֆընտան զոմանտանլարընա էմիրլեր վերիլմիշ տիր։

—Բոլոնիատա քեաին Ռանտոմ շիհրի բոլիս միւտիրի կէոքկէզէնգոնուն՝ պիր էշգբեա չէթէտիյլե միւշթերիք օլտուղու՝ թէհգուգ իթմէսինէ մէպնի, թահթը թեվգբիա ալընաբաղը եվրագը հավատիտե օգունմուշ պուր։

—Ալաֆրանկա մայիսին 11-ինճի կիրնիւ սաատը՝ Ավոթրիանը Լայպախ չէհրինտե եինէ շիտաէթլիճէ պիր զեղեէ վուգու պուկուպ, եէր ալթընան կիւրիւլթիւ խայլըճա փէվամ էյլէմիշ տիր։

—Պելիվիա իլե Շիլի հիւքիւմէթլէնի արասընտա Թանդիմ օլունան պուկլ մուահեդեսի իմզալանմըշ տըր։ Շիլի հիւքիւմէթի թարաֆընտան Պոլիվիա հիւքիւմէթինէ պիր մըգտար արադի իլե պիր քիչիւք լիման թէրք իտիլմիշ տիր։

—Ռուսիա իլե Եունանիսթան պէյնինտե ադամ իտիլմէք իւզրե պուլունան թիճարէթ մուահեդեսի՝ պու տէֆա թեէրիր իտիլմիշ տիր։ Եունան գուրու իւլիւմլերինին Ռուսիաեէ պիլա բեամ գատուլ օլունմասընա պէտէլ, Եունանիսթանտա ամրֆ օլունմագտա պուլգնան բԹԹրօլուն միւնհասը քէն Ռուսիատան թէտարիք իտիլմէպ էյլէմիշ վէ Եունան հիւքիւմէթի տախի պու թէքլիֆի գապուլ էյլէմիշ իսէ տէ, պիրինճի նէվիտեն օլմասընը հալտե, Ռուսիատան Եունանիսթանա բեթրօլ կիրմէսինի մէն իստէճէկինի պիլտիրմիշ վէ պու սէպէպտէ մէպնի, իբէ հիւքիւմէթ աքսաընտա թամ իթիլաֆ հասըլ օլամամըշ տըր։

Պու մէսէլէ հագգընտա թէքրար միւզաքէրեէ պաշլանմագմըշ։ Եունանիսթանա սենէվի 800.000 տրախմիլիք 180.000 սանտրգ բեթրօլ իտխալ իտիլմէքտէ իմիշ։ Եունան հիւքիւմէթինին բեթրօլ ալըշ վերիշինի ինհիսար ալթընա ալտըղը մալիւմ տիւր։

—Թագլիա գարագ եաբ ըգլարը ատարը ամիգաեեաի եիւքսէք ֆիտաթարլա սաթարատ, պէօյլէճէ էօթէքինի պէրիքինի տօլանտրըմագլա մէջբուէ պիր գալպազան ճէմիյէթի՝ ախիրէն Եունանիսթանը Բաթրաս ցէհրինտե վէ պանէ չըգարըլմըշ տըր։ Մէզգիւր ճէմիյէթի ագասը՝ մահէլլի հիւքիւմէթի թարաֆընտան քեամիլէն թուրթուլմուշ վէ պունլար արասընտա, պիր մուալիմ իլէ պիրտէ ատարը ամիգա եաբընճասը մէվճուտ պուլմաճաղը հալտե։

Իսկ ուր չը կայցե սերն ճշմարտին Աստուծոյ, խաղաղութիւն եկեղեցւոյ Քրիստոս չէ անդ, և ընդունայն է քահանայից «խաղաղութիւն ամենեցուն» մաղթելը, զի Աստուծածն բարձրեալ գործովք միայն դրաւի և ոչ ստեղծաբանութեամբ կաչառի։

Պատարագավատոյց քահանայն «Ողաքեա՛ ի մեզ և առաջի եղեալ յընծայս այս զիշխնչենաւորակից» և այլն ասէ և եթէ գիտէ քահանայն ինքն որ իւր ժողովուրդը հոգւոյն սրբոյ ընդունելութեան արժանի մարդիկ չեն, վասն զի միախոհ և միակամ չեն և սրբազան խորհրդոյն վերայ գաղափար չունին, զի ոչ ունին սիրով միացեալ վիրտեր։ Զի զպատարագիչ քահանայն կը մերժեն զծաղուգան, յոխորտանօք նային, անկեղծ և ան մտունչ նկնութիւն և ճլութիւն կը խնդրեն նորին վերայ։

Եւ որովհետև Սրբազան առաքելք միաբան, միախոհ և միակրօն նստէին և ան ունէին գալստեան Սուրբ Հոգւոյն, անմիաբան ժողովարանէ հոգին փախչի... Կարելի՞ է արդեօք հաւատալ թէ ուր հեռ և նախանձ և ենդգութիւն թագաւորէ անդ հոգին սուրբ հանդիցէ։

Զայս ևս կը վկայեմք թէ պատարագն ընդունելիւ հօր Աստուծոյ, զի զմի և զնոյն պատարագն որ կատարի յեկեղեցիս սրբոց, ինքն է Աստուածն որ կընդունի, որպէս վկային Պատարագամատոյցին խորհրդատեարին աղօթքները, «վասն զի դու ես որ մատուցանես և մատչիս և ընդունիս և տաս Քրիստոս Աստուածս մեր» ասէ։ Եւ հաւատալը ցանկալի է մեզ որ Աստուած խոնարհի լսել աղօթից՝ խոնարհ աղաչողաց։

Եւ զիարդ լինի սուրբ խորհրդոց վերայ անտարբերութիւն, և չնորհաց հետ խաղալը, դիցուք զայնոսիկ առաջի։

(Շարունակելի) (1)

Հետեւեալ նամակն ալ հրատարակելով, միանգամ ընդ միշտ բացուած կը համարինք այս խնդիրը։

Խմբագիր

Բարեկամ, ի՞նչ շուտ մըն ալ յօդուածս սկսալ հասկնալու սկսաք։ Դուք առաջին յօդուածով ոչ միայն կըսէիք՝ «Ցաւալի է որ յիշեալ դպրաց դասը օր քան զօր իր փայլը կորսնցուցած է», այլև անոր իբր ապացոյց կը նկատէիք Թաշճեանի մահուանէ ետքը Մէհտէրեան էֆէնտիի երաժշտապետ ընտրուիլը։ Ո՛չ, նորէն կը կրկնեմ, Մէհտէրեան էֆէնտիի երաժշտապետ ընտրուիլը ապացոյց մը չէ Մայր եկեղեցւոյ դպրաց դասուն իր փայլը կորսնցնելուն, բայց կարելի է որ հիմակ այդ դպրաց դասին մէջ չը գտնուելիք պատճառ մը ալ յիշեալին իր փայլը կորսնցնելուն, բայց փակագծի մէջ ըսեմ թէ այս վերջինը չըլալիք բան է։ Նաեւ ներեցէք ինձի ըսելու թէ Ձեր գրածը կը մոռնաք կոր և կամ Ձեր ըսածը իրը ճշմարտութիւն կը լլկցնելու համար, զանիկա մոռնալ կը կեղծէք։ Ամէն պարագայի մէջ այլապէս չուտ մոռցնկոտութիւն կը լլայ մի։

Գալով այդ 23 տակիին, նորէն կըսեմ թէ դեռ ինձի կը զարմացնէ և քանի որ կրկնէք նոյնն պիտի զարմանամ, որովհետև հիմայ հարիւր 18-19 տակի ամսական եկեղեցական մը ունի Մայր Եկեղեցւոյ դպրաց դասը։

«Մեռելական դանդաղութեանէ ի՞նչ ընելը քիչ մը վարը բացատրուած է կըսէիք, նուաստ այ քիչ մը վար կարդալով, նորէն չկրցաւ հասկնալ ժեռելական դանդաղութիւնը» և չկրնար հասկնալ, որով հետև արդէն «մեռելական դանդաղութիւնը» ինքնին բան մը չը կրնար նշանակել։

Վերջապէս Ձեզի տիրացու կոչելուս համար վշտացեր էիք, եղբա՛ր, ի՞նչու կը վշտանաք, դուք չէի՞ք Ձեր յօդուածին սորուեւ «նախկին դպիր Մայր Եկեղեցւոյ դպրաց դասէն կարապետ Գալֆեան» ստորագրողը։ Ի՞նչ, սուտ ըսի, դպիր մը տիրացու անուանելը անպատուաբեր բա՞ն մըն է, եթէ Ձեզի ուրիշներուն տիրացու կանչելը չէք ուզեր, ի՞նչով դպրութիւն, և որ միեւնոյնն է, տիրացութիւն կընէ՞ք։ Այս ըսածիս մէջ սխալ մը կա՞, ըսէք, կաղաչեմ։ Եւ յետոյ մէյմըն ալ կելլէք ամէն դպիրները Ձեզի օգնութեան կը կանչէք, կարծեմ՝ և ոչ մէկ մարդ իրաւունք ունի թարկանալու և իր պաշտամունքիցները օգնութեան կանչելու, երբոր ուրիշները ելլեն զանոնք կոչեն իրենց պաշտօնին անուանմամբ։

Նրբանքթեամբ «Այժմեան երաժշտապետը յաւակնութիւն ունի կարծելով թէ վարպետութեան մասին իրեն հաւասարող չկայ» երբեք հրապարակի վրայ, այդ քանի որ այս անձը (ըստ իր կարծեաց) անզուգական երաժիշտ մըն է, թաղեցին ալ իրաւունք ունի յուզալու որ նորա հեղինակութիւններն առաջնակարգ գործեր եղած ըլլան, որ, չէ՛։

Մէհտէրեան էֆէնտին բնաւ և բնաւ ինքզինքը անզուգական երաժիշտ մը չէ համարած և չի համարիր, և կը ցաւիմ որ սխալ գաղափար մը ունիք կազմեր անոր վերայ։ Իսկ թաղեցիներն ալ, որուն մէկ անդամը ըլլալու պատիւը ունիմ, իրաւունք ունին Մէհտէրեան էֆէնտիի հեղինակութիւնները առաջնակարգ գործեր համարել, քանի որ իրենց երաժշտապետը Գալոյ ամենէն առաջնակարգ երաժշտապետներէն մէկն է և իրեն գործերը իրաւունք ունին առաջնակարգ համարուելու։ Գալով այն խանէնտէներ հասցնելու խնդրին, Մէհտէրեան էֆէնտին խանէնտէ չհասցուներ, այլ մինչեւ հիմա, Ձեր բաղձացածին համեմատ, չարականագէտ դպիրներ կը հասցուներ և նոյն իսկ հասցուցած է։

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒՇԸ ՄԸ

26 Ապրիլ 1895

ՄԻ ԱՄՈՒՍՆԱՆԱՔ

Ա. Ա. էֆէնտին Անգղիացի էնրի Բինրոյի «Հանրածանօթն տիկին Էպսմիթ» անուն թատերախաղին վրայ խօսելով կըսէ թէ «Տոպրին Նիւմէթը ուշադրաւ է, վասն զի ընկերական կազմակերպութեան ա. ւանդական գաղափարներուն դէմ պաթպապէս հարուած մըն է։» «Ա-ւանդական գաղափարներ» ըսելով անշուշտ օրինաւոր ամուսնութիւնը կ'իմանայ։ Ապա կաւելցունէ թէ Լօնտոնի ժողովուրդը «եռանդոտ համակրանօք» ընդուներ է անոր երկասիրութիւնը և ամէն կուզէ հետեւցուներ թէ Անգլիացւոց ընտանեկան կեանքի համար երկրպագած աւանդապահութիւնը իրը չէ ակնթացած ըլլայ։

Խաղին նիւթը պարզ է։ Տիկին Էպսմիթ մանկամարդ որբեւայրի մ'է որ կը փորձէ «ազատ միութեամբ» (այսինքն՝ անամուսնութեամբ) կենակցիլ Ֆ. Ֆլիվի հետ որ բաժնուած է օրինաւոր կնոջէն։

Ա. Ա. էֆէնտին կը կարծէ թէ անգլիական ընկերութիւնը և գրականութիւնը որ կրօնական աւանդութեանց վրայ հիմնուած են հետամուտ կ'ըլլան աւանդութեանց շրջանակէն դուրս ելնելու, և զայս «բարեշրջում» կ'անուանէ։

Նիւթէն օգտուելով գոգցեր կ'ուրախանայ որ այսօր անգլիական թատերաբեմերու վրայ կարելի է հանել սիրաշնարներ զոր քահանան չէ միացուցած, և կը թուի ծաղրել այն անգլիացի մայրերը որ ժամանակաւ չէին կրնար իրենց աղջիկները թատրոն առնել եթէ թատերախաղը անվայել ըլլար։

Ուրեմն հեռուն, կը կարծէ թէ Անգլիացիներ, ան մէջ ձրդէներ երեւան կուգայ տեսակ մը մրտնեղութիւն ամուսնական արդի պայմաններուն դէմ, ու կը յիշէ թէ «արդեն, քիչ չեն ազատ միութեան մը սիրոյն մէջ շատ աւելի բարեբաստութիւն յուսացողները։» Սոյն կարծիքի մէջ փափագի մը արտայայտութիւնը տեսնելը խոհեմութիւն կ'ըլլայ։

Հաստատենք։ Մարդկային ընկերութիւնը կազմող աւանդական պայմանները սը կրօնքի վրայ հաստատուած են, հնութեան կարգը անցեր են։

Օրինաւոր ամուսնութիւնը սիրոյ ազատութեան տեղի՞ տալու է։ Մանկանց առջեւ պարզելո՞ւ է ինչ որ տգեղ ախտաւոր խանգարեալ է անոնց դաստիարակութեան համար։

Կը պատասխանենք։ Որովհետեւ մարդիկ դադրեցան յարգելէ այն կրօնական և աւանդական պայմանները որոց վրայ հիմնեալ է ա. մէն մարդկային ընկերութիւն, սկսան իրենց կիրքերուն լուկ հնազանդիլ և ապա՝ «այն վիճակէն ազատ զգալով, ուզեցին տեսակ մը կարգ ու բարոյական սահմանել՝ անձնական շահուց պաշտպանման համար։ բայց խստասիրութիւնը, քաղաքական օրէնքները, գիտութիւնները անզօր եղան հայթայթելու ժողովրդոց, այն միկարար օրէնքները և պայմանները որ կրօնքը ու անոր բարոյականը միայն կարող են շնորհել։ ասոնցմէ դուրս ուրիշ դարման չկայ։ Անկարելի է կրօնական բարոյականէն դուրս ուրիշ բարոյական մը հաստատել որ մարդկային որ և է ընկերութեան հաստատուն հիմը ըլլայ։ Ժողովրդոց բարոյական խանգարման պատճառաւն է որ այսօր ամուսնական կեանքը գրեթէ անկարելի եղած է։ այն խանգարումը չկրնար ամուսնութեան օրինաւորութեան վերադառնալու է տակաւ այն աւանդական ու կրօնական պայմաններուն՝ ամուսնական կեանքի արդի վիճակը բարւոքելու համար, ասկէ դուրս դարման հետազօտելը կ'ենթադրէ փորձառութեան պակասութիւն և կամբրոնց անդարմանելի խանգարում. արդարեւ աղջիկներու կամ պրն ձակեալ կանանց հետ ապօրինաւոր կենակցութիւնը խնդրոյն լուծման բա՛ չնպաստեր։

Իսկ մանկանց դաստիարակութեան գալով, անոնց ապագայերը ջանկութիւնը պատրանտելու փոխ ունեցող ծնողք պարտին գիտութեանց հետ աւանդել անոնց առողջ սկզբունքներ կենցաղավարութեան համար ու հեռացուցել զանոնք այն ամէն ազդեցութենէ որ կարող ըլլայ խանգարել անոնց միտքն ու սիրտը։ Ա.

Մարտ 29

Հայրենիք դաղէթասը, սոն նիւխէէրինտէն պիրինտ, քիմ պիւիր հա՞նկը էվրոբա դաղէթաձրնտան նագլ իլէ, կէսեա՝ իրլանտայը պիրինին գարըսընը գարնընա չէյ թան կիրմիշ տէպի իտուրա իսէ. րէք, պիր ըթաղըմ թանէիգ ալթ իրնրա, վէ տոսմիլարընտան պաղը կարընը տարէ պու խապասէթէ չէրիք իսկ, նիհանէթ գատրնրն վէֆաթընա սէպէպ օրտուղունտան, բոլոր պիրմիւտանէլէ միւթթէհիլէրի ախզ ի պիրիֆթ վէ մահպէսէ վրգա ինմէսի ան տարներ, մեգզիւրվ Դրանտայընը ֆրանգիւլիւնտէ մէքթէպտէ թագիմ վէ թէրպիեէ կէօրտիւկիւ սրրատա չէյթանընը վար փլտուղունու մուալիմիրի էօրրէթմիշ օրմատաղար, նէ՛ քէնտիսի վէ նէ՛ տոսմ. լարը պէօրլե պիր ճինտանէթէ տիւշմէմէճէքլէրինտէն պահանալի, ապէորլե մէքթէպլէրտէ չակիրտանտ չէյթան օրդէպ օրմանըղընը էօրրէթմէկին օն ամգուղունճու աբրըն խիմամընա լազգը պիր ղէմանտա ատէթա կապասէթի. նապարը յանա պաղըմտաքը իտտիա իմմէքտէ սիրա Պու հալտէ պիրթիւն Ամատաձաշունտա վէ խնչտուսի իրէ ինճիլի չէրիֆտէ կ'չէյթանընը վար օրտուղու վէ հանրէթթիտանընը բէք չոգ ճիրիքիլերի թէտավիմիթ մեկ տուկի գիրը օրունմաղ օրտրնտան, մեքմէպլերտէն ինճիլի չէրիֆին տախի թարտ իտիրմէսի, վէ պինանէ ալէնտ Բիլիսէլերիմիզ Ազիզ բէտերլերի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչն Ս. Շերսեհ եղիշէ, Խորենացի, Եորուն, Եղնիկ, Ներսես Լամբրոնացի վէ խուտաբրիլէ Նարեկացինին քիթապլրընտա չէյթանընը զիքրի բէք չոգ ատֆատէյ միչ օրտուղունտան, պու քիթապլարընտան ինճիլերինտէն պահանալի, ապէորլե մէքթէպլերտէ չակիրտանտ չէյթան օրդէպ օրմանըղընը էօրրէթմէկին օն ամգուղունճու աբրըն խիմամընա լազգը պիր ղէմանտա ատէթա կապասէթի. նապարը յանա պաղըմտաքը իտտիա իմմէքտէ սիրա Պու հալտէ պիրթիւն Ամատաձաշունտա վէ խնչտուսի իրէ ինճիլի չէրիֆտէ կ'չէյթանընը վար օրտուղու վէ հանրէթթիտանընը բէք չոգ ճիրիքիլերի թէտավիմիթ մեկ տուկի գիրը օրունմաղ օրտրնտան, մեքմէպլերտէն ինճիլի չէրիֆին տախի թարտ իտիրմէսի, վէ պինանէ ալէնտ Բիլիսէլերիմիզ Ազիզ բէտերլերի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչն Ս. Շերսեհ եղիշէ, Խորենացի, Եորուն, Եղնիկ, Ներսես Լամբրոնացի վէ խուտաբրիլէ Նարեկացինին քիթապլրընտա չէյթանընը զիքրի բէք չոգ ատֆատէյ միչ օրտուղունտան, պու քիթապլարընտան ինճիլերինտէն պահանալի,

---

ԱԶԴ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս մեծաւ չնորհակալութեամբ կը հրատարակէ ինչպէս հանգանակութեանս գրասպարակ եղած տեղերի թղթերու վերադարձը և ապրիլ ամսոյ գասդիթն։

Ա. տեսակ	3325	դրշ.
Բ. »	6409	»
Գ. »	431	»
Դուսար	10165	դրշ.

Մեծարգոյն ենք որ արդոյ հասարակութիւնը Ազգ. թղթերէն դոյժ ածելով՝ հետզհետէ պիտի աշրիւնանուրէ գոյացեալ հասոյթն յիշեցնելու և ի միիմամութիւն հարիւրաւոր պատասխարելոց։

(Ստէպ)

4 Մայիս 1895

ՄԻԼԻՈՆԷՎԻԱ

ԵՒՐՄԻ ՊԻՐ ԵԱՇԸՆՏԱ ՊԻՐ ԿԷՕԿԷՐԶԻՆ

Լօնտրա կաղէթալարընտան պիրինին մաշխարհի մէնսուպ օլտուղու կաղէթանա կէօնտէրտիկի մէքթուպտա, պախրէն Եվկիրմի սէքիզ սէնէ վէ այթը այ եաշամը օլան պիր կէօկէրշինին վէֆաթընը պիլտիրմիշ սիր։

Պու կէօկէրշինին վէֆաթը պիրտէն պիրե էհէմմիյէթսէն արի թէէրդը իտիլէպիլիր իսէ տէյֆաթ թարիխը թապիրսե վուղուֆա գուլունանլարա խաֆի օլմասը կը զրէ։ կէօկէրշինին ուժուիցէթլէ ոէքիզ օն վէ նիհանէթ իւլ էր օն իքի սէնէ եաշատրը նագարը արդգաթա տրընը խսէ, էրմի սէքիզ սէնէ այթը) այ էօմիր կէտիրմիշ օլան պիր կէօկէրշինին վէֆաթը շատակը գալտ օլապիլիր։

ՀԱՐԻՊ

Թուրքիոյ թագի ցօգթաի նազարընտան պիր զարիպէ ատաղ. ընկապիլէնէք օլան ֆրդրաի աթիեմ Ցրանարդ ֆէննի զրդէթաարընտան պիրինտէ օգուտմուշտուր։

Բրուսիա չէհիրլերինտէն պիրինտէ Սէն Պերնար ճինանէ մէնսուպ պիր քէօրէք։ պիր տեֆատա 19 եաիրու տօղուրմուշ տուր։ Պունարտան պիրի տօղար իքէն վէ իւշիւտ պիր միւտտէթ սօնրա ֆեվթ օրմուշար իսէտ, պագը գալան ան պէշ թանէսի պէրհաեաթ պուլունմադտա իմիշէր։

Պիք քէօրէնին պիր տեֆատա օն տօղուզ եաիրու տժղուրմասը նատրրաթատան տրը։

ՊԱՐԿԻՐ ԷԹԻ

Իքի սէնէ էվվել Բարիստէ էքլօրնան պարկերին մէջ տարը 21277 ատէտինէ պալիղ օրմէյ պուր։

Պու նէվի էթլէրի տարը սաթմադ իչուն, 1860 սէնէսինտէ այրընա գասադ տի քրեանլարը ա. չէմրէ տրը։

1871 ջէնէսինին սոն իւչ աեր դարիքնտա Բարիստէ 64 362 պարկեր եէնմիշ տիր։

ԵԷՆԻ ԲՕՍԹԱ ԲՈՒԼՈՒ

Ֆրանսրզ գաղէթալարընտան պիրինին վէբտիկի մալիւմաթա կէօրէ, Ֆրանսրզ բօսթա վէ կէլէկրաֆ իտարէսի թարաֆընտան եէնի պիր բօսթա բուլու իշտասը՝ թահթը թէսավվուրա այրմըշ վէ պասըլմասը խուսուսունտա թէչէպպիւսաթը լազմէէ իպթիտար իտիլմիշ տիր։

Եէնի բօսթա բուլու՝ կէլէճէք 1896 սէնէսի յունվարընին պիրինե, ճի կիւնիւնտէն իթիպարէն, մէվգբի իսթիմալէ վագ օլունաճագ տրը։

ՃԷՍԻՄ ՊԻՐ ՀԱՎՈՒԶ

1896 սէնէսինտէ, Պէրլինտէ այբլմասը մուգաբրէբ օլան սերկինին օրթասընտա 24,000 մէթրօ միւրապաաը մէսահէի սաթհիյէսինտէ պիր հավուզ դազրմասը թէսավվուր իտիլէրէք, չէմտիեէ գատալ չոգ արբլան թօբրաղընը մը։ տարը հարտը լաերգընը պուլմուշ տուր։ գիրա հավուզուն տերինլիկի իքի մէթրօ օյաճաղընա վէ օրէ, 48,000 մէթրօ միւքեաբաը թօբրաղ չոգ արբմամբ տրը։ Պու հավուզուն էթրաֆընտա պիր չոգ քեօշկ, կազինո, լօգանթա վէ սաիր պի։

նալար եաբբլաճագ, վէ պու ամէ-լիյաթ՝ պիր սէնէէ գատար իք մալ օլունաճագ, վէ սէրկի գա-բանտրգտան սօնրա, մեզքիւր հա-վուզ թէքրար թօքրագլա տոլ տուրուլաճագ իմիշ։

ԻՆԿԻԼԻԶ ԼՈՒՂԷԹԼԷՔԻ

Ինկիլիզլեր՝ հեր զէման սաիր լի-սանլարան պիր չօգ քէլիմէլեր ալարագ, քէնտիլիսանլարընա գա-բրլարրմագտա իմիշլեր։ Ախիրէն նէյր օլունան Ինկիլիզճէ պիր լու-ղէթ քիթապընտա 200,000 քէլի-մէնին միւթէնէվվի մանէալարը պուլունմուշ վէ մեզքիւր քէլիմէ-լերին պիր գըսմը ճիւզիսի՝ Ինկի-լիզ լիսանընա մէնսուպ օլմուզու վէ գըսմը ազամը՝ էճնէպի լիսան-լարընամն ալընմըշը պիլտիրիլմիշ տիր։ Ինկիլիթերրանընը մէշհուր է-տիպ (գրագէտ)լերինտէն օլուպ, ֆն գիւեատ լուղէթ իսթիմալ իթ-միշ օլան Շէքսպիրին էսէրլերինէ 16,000, Միլթօնուն էսէրլերինտէ 80,000 լուղէթ թէսաուիֆ օլուն-մուշ տուր։ Շիմտի միւթէֆէննին պիր Ինկիլիզ իչ տէօրթ պին լու-ղէթ եազմագտա վէ եա սէօյլէ-մէքտէ թուպ, սաիրլերի 500 քէ-զիմէ, վէ պազը ուզագ քէօյլերին էվալիսի՝ 200 լուղէթ իսթիմալ էյ-լէմէքտէ իմիշ։ Էլհասլը զաղէթ-լարլա սաի քիթապլարը միւթա-ղէա իմմէքիշին, 2,000 լուղէթին պիլինմէսի քիֆայէթ իտէր իմիշ։

ԷԷՑԼԷՔ

Պէրլինտէ պուլունան քիւչիք չօճուգլար՝ լէյլեին սբճագ մէմ-լէքէթլերէն ավէթ իթտիկինի խապեր ալընճա, ֆէվգէլատէ մէս-լէքէթլերէն ավէթ իթտիկինի խապեր ալընճա, վէ սէրկի սահիլլէ-բիյլէ գատիմ Մըսրը Թէպ չէհ-բի խարապէլէրինի՝ վէ էհրամլարը կէօրմիւշ օլան պու գուշու թէմա-շա էյլէմէք վէ չիֆթլիքլերտէ գուրտուլու եուվաթի սէնը իթ-մէքլէ թէլեզրիւզ իսէրլեր իմիշ։ Ալման չօճուգլարընտա մէվճուտ օլան պիր իթիդատա կէօրէ, չօ-ճուգլար՝ լէյլէք գուշու թարա-ֆընտան, շիմտիէ գատար քէչի օլունամասան ուզագ պիր մէմլէ-քէթէն կէթիրիլիօր իմիշ։ Շըմալ Մէմլէքէթլերինտէ, լէյլէք գու-շունա ուղուրլու գուշ նազարբյա-պագրլարագ, հագգընա պիր չօգ պէյթ թահրիր վէ միւթէատրա հիքեաեէլեր թէրթիպ իտիլմիշ տիր։ Մէզքիւր գուշուն սօն պա-հարտա կիտէճէկի վագթ, չօ-ճուգլարտա քէնտիսիյլէ սեեահէթ իթմէք արզուսունա պուլունուր-լար։

ՍԻԳԷՐԻԱ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼՈՒ

Մօդուա զաղէթասը՝ մեզքիւր տեմիր եօլուն ինշասը ամէլիյա-թընա տաիր յունվար իպթիտա-սընտա նէյր օլունան զամլիմաթը զիքր էյլէտիկի սրբատա, մեզքիւր ամէլիյաթնա, իչ ադ զարֆընտա եանի ապրիլ իպթիտասընտա գատար պիր թէրագգը հասլ օլ-մասընը պէեան էյլէմիշ տիր։ Գու ճէսիմ եօլուն եարբլմասը ֆա-մէլիյաթընա պիր թարաֆտան Զէլեապինք վէ տիկեր թարաֆ-տան Վլատիվոսթոգտան պայլա-նարագ, մեզքիւր ամէլիյաթա զարպ գօլունտա Զէլիապինքտէն Իրքօչգա գատար, վէ չարդ գօ-լունտա Վլատիվոսթոգտան Հա-պարօվգա գատար ուղաեան ա-բրազիտ տեմամ իտիլմէքտէ տիր։ Ղարպ գօլունտա, կէչէն սօն պա-հարտա, Զէլիապինք-Օմսգ խաղ-թը իւղերինտէ ապուվագգաթէն Թրէն իշլէմէեէ պայլամըշ իտիլ-Մեզքիւր չիւպէնին իքինճի գըս-մընտա, 120 Վերսթ ուզունլուզու-նագ գատար, տէմիր չուգուգլար տէօշէտիլերէք, զիքր օլոնան թա-բրիտէ։ Թօքրագ թէսվիյէսի ա-մէլիյաթընը եիւզատ 75ի իր-թամ պուլմուշ իտիլ։ Մեզքիւր տե-միզ եօլունտա շիմտիէ գատար եՅ քէօրրիկ եարբլարագ, գուսուրգ գալանլարընտա լէվգրմը՝ եէրլե-րինէ կէօթիւթիւլմիշ տիր։ Օպի նէհրի իւզերինտէ եարբլմասը մու-գարբեր օլան քէօրրիւնիւն ինշա-սը իչուն, պիր չօգ Պելճիգալը վէ Իթալիան ամէլէ գանլանըլմագտա տրրա։ Գու եօլա մախսուսէն շիմտի-եէ գատար 11 լոգ օմօթիֆ իլէ 480 վակօն ճէլպ իտիլմիշ տիր։

7,000 վերսթ ուզունլուզունտա պուլունաճագ օլան մեզքիւր տե-միր եօլուն 1,500 վերսթի իւզե-րինտէ գաթարլար իշլէմէքտէ վէ պու խաթխա գուլլանըլան նագ-լիյեէ վասրթալարը՝ թագրիպէն 100 լոգ օմօթիֆ իլէ 2,500 վակօնա պալիշ օլմագտա տրը։ Ամէլիյա-թընը պիր ան եվվել իքմալի մագ-սատրյա, Ռուսիա հիւքիւմէթի ճանիպինտէն թուրուգ վէ Մէա պիր նազրը ժուսավինի Մ. Բէթրո ֆուն բիեասէթի ալթընտա պիր գօմիսիօն նասպ օլունարագ, մեզ-քիւր գօմիսիօն իքի չիւպէեէ այ-րըլաճագ տրը։ Շիւպէլէրին պիրի-սի՝ Օսօրի վէ Թրանս-Գայգա խաթթլարընը՝ վէ տիկերի՝ իրգօչ գա գատար ուղաեան խաթթընամէլիյաթընա նէզարէթ էյլէեէ ճէք տիր։

ՃԻՆԱՃԷԼԷՐԻ ԵԱԳՄԱԳ

Գէչ ալթը սէնէ էվվել Բաբիսատ ճէնագէ եագմագա մախսուս պիր տաիրէ պինա իտիլմիշ իտի։ Էվրօ-բա զաղէթալարընտա օգունտու-զունա կէօրէ, 1889 նէնէսինէն պու անէ գատար, կէրէք խասթա-խանէլէրտէն վէ կէրէք սաիր մա-հէլլէրտէն կէլիպ եագրլան ճէնա-զէլէրին մըգտարը՝ 17,755 նէֆէրէ պալիշ օլմուշ տուր։ Պէօյլէ չէր-քէթլէր՝ էվրօբանըն սաիր մէմլէ-քէթլերինտէ վէ Ամէրիգատա տա-խի թէչքիլ իտիլմիշ։ Վէ ճէմահիրը Միւճթէմիաի Ամերիգատա, ճէման 41, Ինկիլիթերրատա 6, Ալմանիա-տա 31, Իթալիատա 67, Շվէտ-նօրվէկիա, Սիւիս վէ Հոլանտա մէմլէքէթլերինտէ տախի պիրէր տանէ պէօյլէ չէրքէթլէր վար իմիշ։

ՃԻՆԱՆԷԹ

Բէթերսպուրկ ճիմարընտա Վոլ-գօֆ նամ մահէլտէ պիր ճինանէթ ինճրա իտիլմիշ տիր։ Շէօյլէ քի ան-քիշ արատաչ նիհանէթ տէրէճէ-տէ սէքիսոշ օլուզլարը վէ պէրա-պէրլէրինտէ տախի քեզա սէրիսոշ օլմըրագ պիր գատարն պուլունուզ-զու հալտէ, մահէլլը մեզքիւրէ վասրլ զատուգլարը զեմանդաճանը-քէնտիսինտէն կէչէրէք եէրէ տուշ-միշ օլուզու սրրատա, մեզքիւր չախսլար պիր միւտտէթ գատընը-էթրաֆընտա հօրա թէքմիշլեր վէ սօնրա պիչարէ գատընը բուգան-լարընա աթէշ վիրէրէք պու սրրատա պիր գաչ քիշինին կէլմէքտէ օլտուզունու կէօրտիւքլերի կիպի, ֆիլրար իթմիշլեր տիր։ Անճագ ուզ-զագտան կէլէն ատէմլեր՝ մեզքիւր մահէլլէ եէթիշինճէեէ գատար։ գատընը էլպիսէսի թէքմիլ եանմը վէ ալեվլեր պիչարէնին վիս-ճուտինի սարմըշ օլտուզունու կէօր տիւքլերինտէ, սէօնտիւմէկէ գոչ-մուշլար, վէ մերգումէեի տախի քէնտիսինտէն կէչմիշ օլտուզու հալտէ, խասթախանէեէ նազ իթ-միշլեր իսէտէ, պիչարէ՝ պիր միւա-տէթ սօնրա ճէրիհալարընընը չիզ-տէթինտէն վէֆաթ իմիշ տիր։

ՏՕԳԹՕՐ ՄԱՐԹԻՆ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ

Մեռան Աբեղաչէր

Տօգթօր Մարթին էֆէնտի Ալ-թունեան պու տէֆա [illegible] Ազա-ճամի վէ Սագէդ-[illegible] եա-գընընա, եանի Դարթօրիգ [illegible]-ռիգխանէսի սրրատընա [illegible] սօգաղընա վագը իւք [illegible]-լու խանէտէ իգամէթ [illegible] պուլունտուզունտան [illegible] ամէլիյաթընը իճրատէ հաղրը պուլունտուզու կիպի։ Կէօքիւ, գալպ վէ միտէ քէլիֆիրլիքլերինին տախի էմրի թէտավիլերինէ տիգ-գամը քամիլ իւզրէ չալըշմագ-տա տրը վէ հեր կիւն էօլլեեէն սօնրա քէնտի խանէսինտէ քէյֆ-սիզ գապուլ իլլեեիկի կիպիեբէր-չէմայէ կիւնլերի տէ խալրաթ պագ-մագտա, վէ բաղաք իրթէսի սա-պահլարը Դալաթա Սեբասթը սրրա-սընտա «Թարմասի Գրիթաֆիքատէ» եանի Միւսիւ Գանմիւկիւն եճգա-նէսինտէ, վէ ճիւմա կիւնլերի տէ Նշան-Թաշընտա Ռուսիա խաս-թախանէսի սրրատընտա վագը Փա-փագեան էճզամանէսինտէ պու-լունմագտա տրը։

ՐՕԳԱՄՊՕԼ

Ախլէագը համիտէի արգու իտէնը եանի կէնճլեր վէ ֆամիլեալար ի-չինտէ օգունուպ տա հէմ թէլեգ-լիւգ վէ հէմտէ իսթիֆատէ իմ-մէք ինթէեէն գաթլարը, ուչ պին մահիֆէտէն միւթէճավիզ պուլու-նան մեզքիւր 6 ճիլտ քիթապը օ-գուվալարընը տավէթ վէ նասիհաթ իտէրիզ։

Սաթըլըր Պէյօղլունտա Ճատտէի քէպիրտէ Թագսիմճիվարընտա վա-գը 65 նումէրօ իլէ մուրագգամթօ-լայեան մաթպասընտա։

Ֆիյ 50 ղրուշ։

ԲԻՈՒՏՈՒ.

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԳԸ

ՄԱՅԻՍ 6

	Ղրշ. փր.
Գօնս. Սէր. Դ. Տիւն ագչ. գրա.	28-23½
» » » Գու սակ. աչըլ.	28-24½
Թահվիլաթք Օսմանիյէ	—
Ռուսէլի Շըմէնտըֆէրի Ֆր.	157-75

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ

Ռէյթ	Ղրշ 21-34
Թրավվայ	» 11-37½
Օսմ. Սիկուրթա գումբ.	» 8-47½

ԼՕՆՏՐԱ ՊՕՐՍԱԳԸ ՄԱՅԻՍ 18

Գօնս. Սէրի Դ. Գարանտը Լ. ի.	25-68
» » Ասան » »	64-50
» » Բ. » »	44-75
» » Գ. » »	28·

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱԳԸ ՄԱՅԻՍ 18

Գօնս. Դ. Գարանտը	25-95
Ռումէլի Շըմէնտըֆէր Ֆր.	157-12
Պանք Օթօման »	728-12
Գրէտի Լիոնէ »	816-25
Ռէվի Օթօման »	496-87

ԱԳՃԷ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ

Օսմ. լիր. 100 զրշտան	Ղրշ. փր.
Սիմ մէճիտիյէ	103-3
Մէջիտիյէ	97-30
Պէշլիք	102-30
Ակթըճէ	103
Ղուրուշլուգ	103-20
Զայրէկ	107-20
Եիուզլուք	102-24
Ինկիլիզ լիրասը	110-24
Ֆրանսըզ »	88-18
Ռէյ	90-30
Քրիմիս	51-17
Գարպօն գաեիմէսի	8-36
ԳԱՄԱՀՈ	
Լօնտրա 3 ամ.	111-15
Փարիզ » »	22-65

ԱԲԵՂԱՁԱԳՆ ԻԹԱՓԱՌ

1867-1869 Աբեղաձագն կը թա-փառի ի Կիլիկիա և յԵգիպտոս և ի Զէյթուն կը դասախօսէ։

Գին 40 փարա.

---

(33)

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿԸՏԱԿԸ

ՀԵՂԻՆԱԿ

Ե. Մ. ՑԱԶԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ Է.

ՊԱՏՐՈՒԱԾ

—Քանի մը սիկառցու առ մէջէն, առաւօտները մի քանի սիկառ կը ծխուի չիտակը։

—Իրաւոր իրաւունք ունիք, ես չը պիտի համարձակէի այդ բանը խնդրել։

Այս ըսելով տուփին մէջի ծխախոտին երեք մասը առնէլէ յետոյ, մնացածը տիրոջը դարձուց։

—Գովդ գտնուող երիտասարդը ազգականներդ է։

—Ոչ, բարեկամներէս մին, այս առաւօտ կանուխ խանութ գալով ազաչեց որ, այս տղան Գօլիս գըտնուող իւր մէկ ազգականին տանիմ։

Այս վերջին մենակեացը միջամտելով ցած ձայնով ըսաւ,

—Իրաւ որ տարօրինակ բնաւորութիւն ունիս, թող սա չաղակրատք և մեր գործին վրայ խորհինք։

—Խորհելիք ի՞նչ կայ, տիկին Սարգսինէն գանալով պիտի իմացնենք իրեն որ յարդոցը հետ միատեղ ինձ հետ պարտի Ռուսանիա գալ։

—Էյ լաւ, Գօլոյ մէջ Նիշանճի թաղին որ կողմն ըլլալը ես չեմ գիտեր, դու գիտե՞ս։

—Ես ալ չեմ գիտեր, բայց մեր գիտնալուն ի՞նչ հարկ կայ, մամուքջին գլուխէն կառքմը կը վարձենք, և կառքվարին կըսենք թէ գմեզ Նիշանճի թաղը Ֆըշըճի փողոցը տանի, մնացածը դիւրիւն է։

—Ճիշդ է, նպարավաճառին հարցնելով տունը շատ կը գտնանք։

—Ընդհակառակը ես այդ մասին շատ կը տարակուսիմ։

Մենակեացը չը պատասխանեց, անորոշ կասկած մը գիշերը առջի գիշերուն իվեր անհանգիստ կը-ներէր։ Թէև ինքնին կը խորհեր թէ Օհան, Դաւիթեանցի կտակը կարելի չէր որ կարենար իւրացնել, քանի որ կտակատարը նոյն իսկ Պ. Ռուբէնն էր։ սակայն բնազդմամբ կըզգար որ Օհան գինքը պատրաստ էր։ այսու հանդերձ բուլսը այս ենթադրութիւնները կը-նային անհիմն ըլլալ ուստի առա-ջադրեց գործին ելքին սպասել։

Վերջապէս շոգենաւը ժամը առաւօտեան մէկ ու կէսին կամուրջ հասաւ։ Պ. Ռուբէն և մենակեացը աճապարանօք կամուրջ ելան։

Թաղէ որսի բարակի մը պէտ որ երէին Հոտը առած է, մենակեացը կը դիտէր՝ քանի մը վայրկենէ իվեր և անոր մեկնիլը տեսնելով ինքն իրեն ըսաւ։

—Ես սա ծերուկը անչուշտ տեղ մը տեսած եմ, բայց ո՛ւր արդեօք։ Ներվիցարմատ այնպիսի դէմք մը ունի որ մարդ կարծէ թէ ամենօրեայ ծանօթ է։

—Երթանք պարոն ըսաւ պատանին, շոգենաւը պարպուեցաւ։

—Իրաւունք ունիս տղաս, երթանք։ ։. կէսօրին պէտք է որ Օրթա-Զէշմէ գտնուիմ։

Այս ըսելով շոգենաւէն կամուրջ ելան և դէպի ոսկեղջիւրի շոգենաւերուն կայարանը ուղղուեցան։

Արդ առ այժմ պահմը թողնենք Թաղէն և պատանին թողլով, Պ. Ռուբէնին ու մենակեացին հետևինք։

Եգկու բարեկամներ ճամբան առանց բառ մը փոխանակելու կա-ծը չլլ անցնելով Պահճէ Գարուի հրապարակը հասան։

Մենակեացը ջանք կեցող կառապաններէն միոյն մօտենալով ըսաւ։

—Կառապան Նշանճի երթալ կու-զենք։

—Գում-գարթէլի Նշանճին եր թանք պիտի։

—Այո, հոն Ֆըշըճի փողոցը պի-տի տանիս զմեզ։

—Գլխուս վրայ, ուրեմն կառք մտեք և ճամբայ ելնենք։

—Ի՞նչ պիտի վճարենք։

—Հոն պիտի ճանաչ թէ ես պի-տի դառնաք։

—Ամբողջ օրուան հաշիւը կոչ-գենք։

—Լաւ, երեք քսաննոց թուղթ տուէք ամբողջ օրուան համար։

—Ուզածդ պիտի վճարեմ, բայց պէտք է ձիերդ մտրակես։

—Ոհ մտրակի պէտք չունին մտեք կառքը և դուք ինքնին դա-տեցէք։

Երկու բարեկամները դռնակէն ներս մտան և կառքը սրարշաւ ճամբայ ելաւ։

Ռուբէն որ մինչև այն ատեն բառ մը անգամ չէր խօսած, առաջին անգամ լռութիւնը խզելով և ձեռքը կիրգայի ծունգին վրայ դնելով ըսաւ։

—Բարեկամ, կէս ժամ չանցած, մեր տարակոյսները պիտի փարատին և այժմէն կը յայտարարեմ թէ Օհանին գմեզ խաբած ըլլալուն բոլորովին համոզուած եմ, բայց չը կարծէք որ այս գործին մէջ ձեր բռնած ընթացքը կը մեղադրեմ, ոչ, երեկ դիշերուն իվեր բաւական խորհեցայ և մեղադրելի կետ մը անգամ չը գտայ ձեր վրայ։

—Ոհ վեհանձն բարեկամ, ընդհակառակը եթէ խաբուեցանք, առնը միակ պատճառը ես եմ. պէտք էի վերադարձիդ սպասել։

Բայց եթէ Օհան դիս պատրեց, պատուոյս վրայ կերդնում վրէժդ ես պիտի լուծեմ, ասկէ զատ պիտի աշխատիմ Միրայել Դպրիթեանցի ժառանգորդները գտնելով իրենց եղած վնասը լիուլի հատուցանել, սակայն դարձեալ կըսեմ, կարելի է որ Օհան ճշմարտութիւնը բսած ըլլայ մեզ, ես դեռ յոյս ունիմ որ այսօր Դաւիթեանցի գրին պիտի գտնենք։

(Շարունակելի)